

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Соціальна геронтологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Купенко Олена Володимирівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 3-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 32 год. практичних занять), 86 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 10 год. становить контактна робота з викладачем (6 год. лекцій, 4 год. практичних занять), 140 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Соціальна робота"
Передумови для вивчення дисципліни	Іноземна мова, Риторика, Історія та теорія соціальної роботи зі змістовим модулем: Соціальна робота з різними групами клієнтів
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

На прикладі цільової групи людей похилого віку напрацювати досвід визначення обставин, в яких потрібна соціальна допомога, досвід ухвалення практичних рішень для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки, досвід встановлення та підтримки належних взаємин із представниками цільової групи, толерантної поведінки та поваги, запобігання стереотипам і упередженням. Отриманий досвід має бути осмислений як орієнтувальна основа дії для роботи з іншими цільовими групами.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення соціальної геронтології

Тема 1 Визначення базових понять. Основні принципи соціальної геронтології.

Поняття «вік». Тенденції старіння населення світу. Поняття «геронтологія». Типи вікових структур суспільства. Складові геронтології як науки (фундаментальна геронтологія; соціальна геронтологія; геріатрія). Основні принципи соціальної роботи з похилими людьми. Ейджизм.

Тема 2 Міжнародні документи щодо людей похилого віку.

Мадридська декларація (пріоритетний напрям I: участь похилих людей у розвитку; пріоритетний напрямок II: забезпечення охорони здоров'я і добробуту в похилому віці; пріоритетний напрямок III: створення сприятливих умов). Документ Всесвітньої організації здоров'я "Десятиліття здорового старіння на період 2020-2030 рр." Принцип нікого не залишити без уваги. Принцип участі в прийнятті рішень. Відповідність міжнародних документів з проблем старіння Цілям розвитку тисячоліття.

Тема 3 Нормативно-правове забезпечення щодо осіб похилого віку в Україні.

Стратегія державної політики з питань здорового і активного довголіття населення. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Закон України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні". Закон України "Про соціальні послуги".

Тема 4 Зв'язок і розрив поколінь.

Вікові відмінності представників різних поколінь. Типи поколінь: покоління переможців, мовчазне покоління, покоління бебі-буму, невідоме покоління, міленіали, центеніали. "Розрив поколінь". Етапи існування покоління: підйом, пробудження, вплив, спад, криза. Загальні теоретичні положення та методика визначення наявних зв'язків.

Модуль 2. Стратегія соціальної адаптації, активізації та розвитку в роботі з людьми похилого віку

Тема 5 Державний стандарт соціальної адаптації

Соціальна послуга соціальної адаптації. Визначення індивідуальних потреб. Індивідуальний план надання соціальної послуги. Моніторинг якості надання соціальної послуги. Мультидисциплінарна команда. Надавач соціальної послуги соціальної адаптації. Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації. Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації. Рішення про надання соціальної послуги. Підставами для припинення надання соціальної послуги. Договір про надання соціальної послуги. Заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації.

Тема 6 Особливості ціннісних орієнтирів у людей похилого віку.

Специфіка ціннісно-нормативних систем людей похилого віку. Сімейний тип старіння. Одинокий тип старіння. Творчий тип старіння. Соціальний тип старіння. Політичний тип старіння. Релігійний тип старіння. Згасаючий тип старіння. Хворобливий тип старіння. Врахування типу старіння при організації соціальної роботи з людьми похилого віку.

Тема 7 Університети третього віку.

Особливості пізнавальних потреб людей похилого віку. Організація роботи університетів третього віку. Робота за принципом "нічого для нас без нас". "Британська" модель університету третього віку.

<p>Тема 8 Творчі види діяльності та арт-проекти за участі людей похилого віку</p> <p>Проект «Arts 4 Dementia». Проект «Secret Life of Things». Проект «Smile Theatre». Проект «Міс елегантний вік».</p>
<p>Тема 9 "Срібна економіка".</p> <p>Прихований потенціал «срібної економіки» Усвідомлення різноманітності споживчих звичок та поведінки представників різних поколінь. «Срібна індустрія». Товари та послуги для людей похилого віку. Продовження трудової діяльності людей похилого віку. Позитивне ставлення до працівників похилого віку. Компанія «Сім мільярдів дій» Фонду ООН в сфері народонаселення.</p>
<p>Тема 10 Простір, дружній до людини похилого віку.</p> <p>Безбар'єрний простір для людей похилого віку. Простір, дружній до людей похилого віку: будівлі та вулиці, транспорт, житло, участь у соціальному житті, повага та включеність у життя суспільства, громадська діяльність та оплачувана робота, комунікації та інформація, соціальне та медичне обслуговування.</p>
<p>Тема 11 Вразливість і стійкість людей похилого віку.</p> <p>Вразливість людей похилого віку. Стійкість людей похилого віку. Шкала вразливості. Шкала стійкості. Стійкість людини, сім'ї, громади.</p>
<p>Модуль 3. Стратегія турботи та догляду в роботі з людьми похилого віку</p>
<p>Тема 12 Типові захворювання у похилому віці.</p> <p>Вікові зміни фізичних параметрів організму людей похилого віку. Звичайні та гострі фізичні вікові зміни. Захворювання опорно-рухового апарату у людей похилого віку. Захворювання органів травлення у літніх людей. Захворювання серцево-судинної системи у людей похилого віку. Захворювання центральної нервової системи у літніх людей. Деменція як особливий вид захворювання в похилому віці.</p>
<p>Тема 13 Зміни основних пізнавальних процесів у старості.</p> <p>Загальна характеристика інтелекту людини похилого віку. Сприйняття. Увага. Пам'ять. Творча діяльність. Тренування інтелектуальних функцій. Механізми компенсації можливого зниження інтелектуальних функцій. Психологічний зміст поняття "мудрість".</p>
<p>Тема 14 Загальна характеристика емоційної сфери старіючої людини.</p> <p>Фактори, що впливають на стан емоційної сфери людей літнього й старечого віку. Уповільнення реакцій. Погіршується робота органів почуття. Інтенсивні переживання та їх наслідки. Неадекватні емоційні реакції. Душевна гармонія та емоції вищого порядку (ставлення до мистецтва, літератури тощо). Типові емоційні стани людей похилого віку. Нудьга. Психічний занепад. Страх. Вікова депресія у старості. Переживання, пов'язані з думками про смерть.</p>
<p>Тема 15 Стандарти догляду та практики турботи.</p> <p>Державний стандарт денного догляду. Державний стандарт догляду вдома. Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності. Міжнародний досвід.</p>

Тема 16 Паліативна допомога.

Поняття паліативної допомоги. Права людини у сфері паліативної допомоги. Міжнародні стандарти паліативної допомоги. державні стандарти паліативної допомоги. Особливості паліативної допомоги для людей похилого віку.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Знати та розуміти потреби, характеристики стійкості та вразливості людей похилого віку, відповідний діагностичний інструментарій.
PH2	Мати досвід вивчення потреб, планування, проведення заходів для людей похилого віку й аналізу отриманих результатів.
PH3	Знати і розуміти процеси організації та функціонування суб'єктів надання соціальних послуг для людей похилого віку.
PH5	Розуміти та застосовувати у власній професійній діяльності міжнародні та національні добрі практики щодо роботи з людьми похилого віку.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 231 Соціальна робота:

PR14	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
PR15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
PR17	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
PR21	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
CH2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
CH3	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Визначення базових понять. Основні принципи соціальної геронтології.

<p>Лк1 "Визначення базових понять. Основні принципи соціальної геронтології." (денна)</p> <p>Поняття «вік». Тенденції старіння населення світу. Поняття «геронтологія». Типи вікових структур суспільства. Складові геронтології як науки (фундаментальна геронтологія; соціальна геронтологія; геріатрія). Основні принципи соціальної роботи з похилими людьми. Ейджизм.</p>
<p>Лк1 "Визначення базових понять. Основні принципи соціальної геронтології." (заочна)</p> <p>Поняття «вік». Тенденції старіння населення світу. Поняття «геронтологія». Типи вікових структур суспільства. Складові геронтології як науки (фундаментальна геронтологія; соціальна геронтологія; геріатрія). Основні принципи соціальної роботи з похилими людьми. Ейджизм.</p>
<p>Пр1 "Організація самостійної роботи студентів за завданнями курсу." (заочна)</p> <p>Організація роботи за евристичним завданням. Організація роботи за проєктним завданням. Організація роботи за завданням-кейсом.</p>
<p>Пр14 "Кейс-стаді." (денна)</p> <p>Завдання-кейс. Представлення розв'язання кейсового завдання щодо проблематики людей похилого віку.</p>
<p>Пр15 "Кейс-стаді." (денна)</p> <p>Завдання-кейс. Представлення розв'язання кейсового завдання щодо проблематики людей похилого віку.</p>
<p>Пр16 "Підсомкове заняття" (денна)</p> <p>Самооцінка щодо досягнення очікуваних результатів освітнього компоненту.</p>
<p>Тема 2. Міжнародні документи щодо людей похилого віку.</p>
<p>Лк2 "Міжнародні документи щодо людей похилого віку." (денна)</p> <p>Мадридська декларація (пріоритетний напрям I: участь похилих людей у розвитку; пріоритетний напрямок II: забезпечення охорони здоров'я і добробуту в похилому віці; пріоритетний напрямок III: створення сприятливих умов). Документ Всесвітньої організації здоров'я "Десятиліття здорового старіння на період 2020-2030 рр." Принцип нікого не залишити без уваги. Принцип участі в прийнятті рішень. Відповідність міжнародних документів з проблем старіння Цілям розвитку тисячоліття.</p>
<p>Пр9 ""Майстерня" добрих практик: міжнародний досвід." (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (міжнародний досвід).</p>
<p>Пр10 ""Майстерня" добрих практик: міжнародний досвід." (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (міжнародний досвід).</p>

<p>Пр11 ""Майстерня" добрих практик: міжнародний досвід." (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (міжнародний досвід).</p>
<p>Тема 3. Нормативно-правове забезпечення щодо осіб похилого віку в Україні.</p>
<p>Лк3 "Нормативно-правове забезпечення щодо осіб похилого віку в Україні." (денна)</p> <p>Стратегія державної політики з питань здорового і активного довголіття населення. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Закон України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні". Закон України "Про соціальні послуги".</p>
<p>Пр1 "Засоби оцінки потреб людини." (денна)</p> <p>Робота із засобами для вивчення потреб цільової групи людей похилого віку.</p>
<p>Пр2 "Засоби оцінки потреб людини." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення студентами результатів домашньої роботи із засобами для вивчення потреб цільової групи на прикладі старших рідних.</p>
<p>Пр3 "Засоби оцінки потреб людини." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення студентами результатів домашньої роботи із засобами для вивчення потреб цільової групи на прикладі старших рідних.</p>
<p>Пр4 ""Майстерня" добрих практик: український досвід." (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (український досвід).</p>
<p>Пр5 ""Майстерня" добрих практик: український досвід." (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (український досвід).</p>
<p>Пр6 ""Майстерня" добрих практик: український досвід" (денна)</p> <p>Презентації студентів щодо добрих практик надання соціальних послуг людям похилого віку (український досвід).</p>
<p>Пр7 "Проекти для старших рідних "Бажання збуваються"." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення проектів для старших рідних "Бажання збуваються".</p>
<p>Пр8 "Проекти для старших рідних "Бажання збуваються"." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення проектів для старших рідних "Бажання збуваються".</p>
<p>Пр12 "Проекти для старших рідних "Бажання збуваються"." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення результатів реалізації проектів для старших рідних "Бажання збуваються".</p>

<p>Пр13 "Проекти для старших рідних "Бажання збуваються"." (денна)</p> <p>Проектне завдання. Представлення результатів реалізації проєктів для старших рідних "Бажання збуваються".</p>
<p>Тема 4. Зв'язок і розрив поколінь.</p>
<p>Лк4 "Зв'язок і розрив поколінь." (денна)</p> <p>Вікові відмінності представників різних поколінь. Типи поколінь: покоління переможців, мовчазне покоління, покоління бебі-буму, невідоме покоління, міленіали, центеніали. "Розрив поколінь". Етапи існування покоління: підйом, пробудження, вплив, спад, криза. Загальні теоретичні положення та методики визначення наявних зв'язків.</p>
<p>Тема 5. Державний стандарт соціальної адаптації</p>
<p>Лк2 "Державний стандарт соціальної адаптації" (заочна)</p> <p>Соціальна послуга соціальної адаптації. Визначення індивідуальних потреб. Індивідуальний план надання соціальної послуги. Моніторинг якості надання соціальної послуги. Мультидисциплінарна команда. Надавач соціальної послуги соціальної адаптації. Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації. Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації. Рішення про надання соціальної послуги. Підставами для припинення надання соціальної послуги. Договір про надання соціальної послуги. Заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації.</p>
<p>Лк5 "Державний стандарт соціальної адаптації" (денна)</p> <p>Соціальна послуга соціальної адаптації. Визначення індивідуальних потреб. Індивідуальний план надання соціальної послуги. Моніторинг якості надання соціальної послуги. Мультидисциплінарна команда. Надавач соціальної послуги соціальної адаптації. Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації. Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації. Рішення про надання соціальної послуги. Підставами для припинення надання соціальної послуги. Договір про надання соціальної послуги. Заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації.</p>
<p>Тема 6. Особливості ціннісних орієнтирів у людей похилого віку.</p>
<p>Лк6 "Особливості ціннісних орієнтирів у людей похилого віку." (денна)</p> <p>Специфіка ціннісно-нормативних систем людей похилого віку. Сімейний тип старіння. Одинокий тип старіння. Творчий тип старіння. Соціальний тип старіння. Політичний тип старіння. Релігійний тип старіння. Згасаючий тип старіння. Хворобливий тип старіння. Врахування типу старіння при організації соціальної роботи з людьми похилого віку.</p>
<p>Тема 7. Університети третього віку.</p>
<p>Лк7 "Університети третього віку" (денна)</p> <p>Особливості пізнавальних потреб людей похилого віку. Організація роботи університетів третього віку. Робота за принципом "нічого для нас без нас". "Британська" модель університету третього віку.</p>
<p>Тема 8. Творчі види діяльності та арт-проекти за участі людей похилого віку</p>

<p>Лк8 "Творчі види діяльності та арт-проекти за участі людей похилого віку." (денна) Проект «Arts 4 Dementia». Проект «Secret Life of Things». Проект «Smile Theatre». Проект «Міс елегантний вік».</p>
<p>Тема 9. "Срібна економіка".</p>
<p>Лк9 ""Срібна економіка"." (денна) Прихований потенціал «срібної економіки» Усвідомлення різноманітності споживчих звичок та поведінки представників різних поколінь. «Срібна індустрія». Товари та послуги для людей похилого віку. Продовження трудової діяльності людей похилого віку. Позитивне ставлення до працівників похилого віку. Компанія «Сім мільярдів дій» Фонду ООН в сфері народонаселення.</p>
<p>Тема 10. Простір, дружній до людини похилого віку.</p>
<p>Лк10 "Простір, дружній до людини похилого віку." (денна) Безбар'єрний простір для людей похилого віку. Простір, дружній до людей похилого віку: будівлі та вулиці, транспорт, житло, участь у соціальному житті, повага та включеність у життя суспільства, громадська діяльність та оплачувана робота, комунікації та інформація, соціальне та медичне обслуговування.</p>
<p>Тема 11. Вразливість і стійкість людей похилого віку.</p>
<p>Лк11 "Вразливість і стійкість людей похилого віку." (денна) Вразливість людей похилого віку. Стійкість людей похилого віку. Шкала вразливості. Шкала стійкості. Стійкість людини, сім'ї, громади.</p>
<p>Тема 12. Типові захворювання у похилому віці.</p>
<p>Лк12 "Типові захворювання у похилому віці." (денна) Вікові зміни фізичних параметрів організму людей похилого віку. Звичайні та гострі фізичні вікові зміни. Захворювання опорно-рухового апарату у людей похилого віку. Захворювання органів травлення у літніх людей. Захворювання серцево-судинної системи у людей похилого віку. Захворювання центральної нервової системи у літніх людей. Деменція як особливий вид захворювання в похилому віці.</p>
<p>Тема 13. Зміни основних пізнавальних процесів у старості.</p>
<p>Лк13 "Зміни основних пізнавальних процесів у старості" (денна) Загальна характеристика інтелекту людини похилого віку. Сприйняття. Увага. Пам'ять. Творча діяльність. Тренування інтелектуальних функцій. Механізми компенсації можливого зниження інтелектуальних функцій. Психологічний зміст поняття "мудрість".</p>
<p>Тема 14. Загальна характеристика емоційної сфери старіючої людини.</p>

<p>Лк14 "Загальна характеристика емоційної сфери старіючої людини" (денна)</p> <p>Фактори, що впливають на стан емоційної сфери людей літнього й старечого віку. Уповільнення реакцій. Погіршується робота органів почуття. Інтенсивні переживання та їх наслідки. Неадекватні емоційні реакції. Душевна гармонія та емоції вищого порядку (ставлення до мистецтва, літератури тощо). Типові емоційні стани людей похилого віку. Нудьга. Психічний занепад. Страх. Вікова депресія у старості. Переживання, пов'язані з думками про смерть.</p>
<p>Тема 15. Стандарти догляду та практики турботи.</p>
<p>Лк3 "Стандарти догляду та практики турботи." (заочна)</p> <p>Державний стандарт денного догляду. Державний стандарт догляду вдома. Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності. Міжнародний досвід.</p>
<p>Лк15 "Стандарти догляду та практики турботи." (денна)</p> <p>Державний стандарт денного догляду. Державний стандарт догляду вдома. Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності. Міжнародний досвід.</p>
<p>Тема 16. Паліативна допомога.</p>
<p>Лк16 "Паліативна допомога" (денна)</p> <p>Поняття паліативної допомоги. Права людини у сфері паліативної допомоги. Міжнародні стандарти паліативної допомоги. державні стандарти паліативної допомоги. Особливості паліативної допомоги для людей похилого віку.</p>
<p>Пр2 "Підсумок роботи за практичним завданнями курсу" (заочна)</p> <p>Підсумок роботи за евристичним завданням. Підсумок роботи за проєктним завданням. Підсумок роботи за завданням-кейсом.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Евристичне навчання
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Проєктне навчання

"Перевернутий клас", постановка евристичних, кесових і проєктних завдань, академічне наставництво.

Навчання студентів за дисципліною передбачає розвиток м'яких навичок й сприяння у розвитку компетентностей: ЗК11 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12 - Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК14 - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Розроблення "карти пам'яті"
НД2	Пошукова діяльність щодо кращого міжнародного та українського досвіду
НД3	Розв'язання кейсу
НД4	Проектне завдання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Участь у дискусії протягом лекційних та практичних занять	Протягом дискусій на лекційних заняттях та представлення результатів виконання завдань	За графіком аудиторних занять	Усний коментар

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Оцінка "карт пам'яті" до лекцій та їх презентації	Евристичне навчання, оцінка включає в себе активність студента під час дискусії на лекційному заняття.	Карта подається напередодні лекційного заняття 2-16	оцінка в балах, усний коментар

МСО2 Оцінка презентації українського досвіду	Завдання оцінюється як виконане на репродуктивному, евристичному чи творчому рівні	практичні заняття 4, 5, 6	оцінка в балах, усний коментар викладача
МСО3 Оцінка презентації міжнародного досвіду	Завдання оцінюється як виконане на репродуктивному, евристичному чи творчому рівні	практичні заняття 9, 10, 11	оцінка в балах, усний коментар викладача
МСО4 Оцінка проєктного завдання	Завдання оцінюється як виконане на репродуктивному, пошуковому чи творчому рівні	оцінка потреб - практичне заняття 2, 3; проєкт - 7-8; реалізація проєкту - 12, 13	оцінка в балах, усний коментар викладача
МСО5 Оцінка розв'язання кейсу	Завдання оцінюється як виконане на репродуктивному, евристичному чи творчому рівні	практичні заняття 14, 15	оцінка в балах, усний коментар викладача

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
3 семестр	100 балів		
МСО1. Оцінка "карт пам'яті" до лекцій та їх презентації	45		
карта пам'яті з кількістю термінів 30+ (15x3)	45	30	Так
МСО2. Оцінка презентації українського досвіду	10		
характеристика суб'єкта, мети, алгоритму дії, ресурсів (2x5)	10	5	Так
МСО3. Оцінка презентації міжнародного досвіду	10		
характеристика суб'єкта, мети, алгоритму дії, ресурсів (2x5)	10	5	Так
МСО4. Оцінка проєктного завдання	25		
розроблення проєкту, реалізація проєкту, презентація результатів проєкту	25	15	Так
МСО5. Оцінка розв'язання кейсу	10		

з використанням алгоритму роботи з випадком і теоретичного матеріалу цього ОК	10	5	Так
---	----	---	-----

При оцінюванні передбачено аналіз усної доповіді чи письмової роботи студента у відповідності до критеріїв: своєчасність, відповідність поставленому завданню, повнота, володіння тезаурусом соціальної роботи, виявлений рівень пізнавальної активності.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Соціальна геронтологія: навчальний посібник / Укл. І.В. Ковальчук. Чернівці, 2021. 264 с.
2	World Population Ageing 2020 Highlights: Living arrangements of older persons. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesd_pd-2020_world_population_ageing_highlights.pdf
3	Walsh K., Scharf T., Regenmortel S.V., Wanka A. Social Exclusion in Later Life. Interdisciplinary and Policy Perspectives. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-030-51406-8.pdf
4	Social isolation and loneliness among older people: advocacy brief. Geneva: World Health Organization; 2021. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. http://apps.who.int/iris .
5	Десятиліття здорового старіння на 2020-2030 роки. Доповідь Всесвітньої організації охорони здоров'я. https://www.who.int/
Допоміжна література	
6	Коваленко О.Г. Психологія міжособистісного спілкування осіб похилого віку. К.: Вид-во НПУ імені МП Драгоманова.
7	Коваленко О.Г. Життєдіяльність людини віку пізньої дорослості в контексті багатовимірної теорії особистості. - 2017
9	Ушакова І.М. Геронтопсихологія: підручник. Х.: НУЦЗУ, 2014. 236 с.
10	Купенко О.В., Пехота О.М. Соціальна стійкість сім'ї як основа соціальної стійкості людині і громаді. Гуманітарні засади соціальної стійкості людини в громаді. Серія «Соціальні інновації в територіальних громадах»: колективна монографія / О. В. Купенко, А. Є. Лебідь, Н. Д. Світайло, А. М. Костенко та ін. Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2023. С. 229-246.

11	Пехота О.М., Купенко О.В. Університети третього віку. Технології освіти дорослих : навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, Н. Г. Ничкало, О. В. Купенко та ін.; за ред. д-ра пед. наук, проф. О. М. Пехоти. Миколаїв : Іліон, 2021. С. 81-93.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
12	Купенко О.В. Соціальна геронтологія. 2023. https://mix.sumdu.edu.ua/